

EXPO BRENGT HET PARIJS VAN 1900 IN BEELD

Joseph-Marius Avy, 'Bal blanc', 1903. © Petit Palais / Roger-Viollet

Mucha, 'La Nature', 1899-1900. © BI

Dansen en sjansen in de lichtstad

Ruim honderd jaar geleden leek het leven in Parijs op één groot feest: kunst, luxe en frivoliteit voerden er de boventoon. Natuurlijk was er een keerzijde, er was ook armoede, maar iedereen was vol hoop voor de toekomst. **FRANK RENOUT**

De schilder Jean Béraud vatte in 1905 het weelderige Parijsse leven van die tijd subliem samen in één doek: in een parkje bij de Champs-Élysées hangen feestelijke lampjes aan de bomen. Mannen in rokkostuum en met hoge hoed zitten er achterovergeleund op houten stoeltjes, een sigaar tussen de vingers, te lonken naar flanerende dames met zwierige jurken en voluptueuze hoeden. Het waren de hoogtijdagen van de belle époque.

Parijs was de culturele en artistieke hoofdstad van de wereld. De jetset uit Rusland, Engeland en Amerika kwam naar de Franse hoofdstad om zich onder te dompelen in een wereld vol kunst, culinaire geneugten, liefde en plezier.

Voor de Wereldtentoonstelling van 1900 waren het majestueuze Grand Palais en het elegante Petit Palais gebouwd, en er lag een nieuwe brug over de Seine: de sierlijke Pont Alexandre. Steractrice Sarah Bernhardt schitterde op de scène als Hamlet. Parijs was een magneet voor kunstenaars. De danseressen in de Moulin Rouge en de Folies Bergère trokken volle zalen. Bij warenhuizen als Le Bon Marché en Printemps stonden de buitenlanders in de rij.

'Het waren jaren van vooruitgang, op cultureel, maar ook op technologisch gebied', zegt Christophe Leribault, directeur van het Petit Palais in Parijs. In het museum loopt de tentoonstelling *Paris 1900*, die alle facetten van de eeuwwisseling en de belle époque in kaart probeert te brengen. 'Iedereen dacht dat alles alleen maar beter kon worden. Niemand zag de Eerste Wereldoorlog aankomen, er heerste optimisme en er

werd volop geleefd.'

Het waren jaren van luxe en overdaad. In een van de museumzalen is een avondmantel te zien van gravin Greffulhe, die model stond voor de duchesse de Guermantes in Marcel Prousts *A la recherche du temps perdu*. De mantel is gesneden uit een kaftan uit het Perzische Buchara, gelegen aan de Zijderoute. Hij is gemaakt van zijdefluweel, geborduurd met rozetten van zilver- en gouddraad, afgezet met zilver- en goudkleurige kant en gevoerd met beige satijn.

Verboden vruchten

Een zaal verderop komen de lichte zeden aan bod. Parijs was een stad waar sensualiteit in de lucht hing: 'le parfum d'interdit'. Er heerste een vrije seksuele moraal. De 'Chabanaïs' was destijds een van de beroemdste bordelen, waar de aristocratie en rijke ondernemers kind aan huis waren.

De Britse kroonprins Edward VII had er zelfs een privékamer. De troonopvolger was klein van stuk en nogal zwaarlijvig. Dus liet hij voor zijn seksuele escapades in Parijs een speciale stoel bouwen, met fraai houtsnijwerk, die nu in het Petit Palais is te zien. De dame van lichte zeden kon er half liggend op haar rug op plaatsnemen en haar benen gespreid over twee beugels leggen, terwijl de kleine kroonprins dan op twee voetstukken klom, waarmee hij op de goede hoogte kwam om rechtopstaand de seksuele daad te verrichten.

De belle époque was niet alleen een tijd van losbandigheid, maar ook van technologische vooruitgang. Er verschenen steeds vaker auto's op straat, dankzij de ontwikkeling van nieuwe verbrandingsmotoren. De levensverwachting nam toe door grote verbete-

ringen in de geneeskunde.

Film en fotografie kwamen in zwang. Op de expositie zijn filmbeelden te zien – zwart-wit, zonder geluid – die de gebroeders Lumière op straat in Parijs maakten. Tijdens de Wereldtentoonstelling werd een drie kilometer lange 'horizontale roltrap' geïntroduceerd: een bewegend trottoir dat je vervoerde door de stad. Het zou het stadsvervoer van de toekomst worden. Kort daarna ging in Parijs ook de eerste metro rijden, met twintig zit- en vijfentwintig staplaatsen.

Drank, drugs en uitbuiting

De technologische ontwikkelingen zorgden voor economische voorspoed, waar ook kunstenaars van profiteerden. Jaar in jaar uit werden in Parijs kunstsalons georganiseerd. Het impressionisme raakte ingeburgerd. Rodin groeide uit tot een voorbeeld voor een hele generatie beeldhouwers. De art nouveau bloeide volop. In het Petit Palais zijn meubelstukken, vazen en meubilair te zien.

Dat de belle époque ook een donkere kant had, wordt kort aangestipt op de tentoonstelling: de intrede van verdovende middelen en de uitbuiting van prostituees. 'Natuurlijk was er ook een keerzijde', zegt museumdirecteur Leribault. 'Er waren grote sociale verschillen in de samenleving, er was veel armoede. Maar door die technologische en economische vooruitgang was er overal hoop. De mensen, ook armen, dachten dat hun situatie zou verbeteren.'

'Paris 1900' in het Petit Palais, tot 17 augustus.
www.petitpalais.paris.fr

De Britse kroonprins Edward VII liet voor zijn seksuele escapades in Parijs een speciale stoel bouwen

Henri Gervex, 'Une soirée au Pré-Catelan', 1909. © Paris, Musée Carnavalet / Roger-Viollet

Uithangbord van cabaret
Le Chat Noir,
1881. © Musée
Carnavalet / Roger-
Viollet